

FASTSETTING AV PLANPROGRAM FOR KOMMUNEDELPLAN FOR STEINSFJORDEN

Arkivsaksnr.: 11/3476

Arkiv: 140

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
62/13	Hovedkomiteen for miljø- og arealforvaltning	22.04.2013
62/13	Formannskapet	14.05.2013
/	Kommunestyret	

Forslag til vedtak:

Planprogram for «Steinsfjorden og Kroksund», datert januar 2013, fastsettes.

Sammendrag

Formannskapet vedtok 26.06.2012 oppstart av kommunedelplan for Steinsfjorden, samt å legge forslag til planprogram ut til offentlig ettersyn. Hensikten med planarbeidet er å vurdere om kommunedelplanen, utarbeidet etter plan- og bygningsloven, vil kunne ivareta både ønsker om bruk og samtidig ivareta de naturkvalitetene som er dokumentert under arbeidet med verneplanen for Tyrifjorden etter naturmangfoldloven.

Planprogrammet er felles for Hole og Ringerike kommuner.

Tiltaket er av et slikt omfang at det kreves utarbeidet et planprogram og konsekvensutredning.

Det kom inn totalt 6 uttalelser til oppstarten og høringen av planprogrammet. Det er foretatt noen justeringer av planprogrammet og plangrensen som følge av innkomne uttalelser.

Rådmannen mener at det reviderte planprogrammet er tilstrekkelig gjennomarbeidet og at de temaer som bør utredes i prosessen er ivaretatt. Med bakgrunn i dette anbefaler rådmannen at planprogrammet fastsettes som grunnlag for det videre planarbeidet.

Innledning

Hensikten med planarbeidet er at Hole og Ringerike kommuner ønsker å ha mest mulig innflytelse på den utviklingen som skal skje i området Steinsfjorden og Kroksund, der plan- og bygningsloven brukes som et instrument til å styre utviklingen, i stedet for at det blir gjennomført et vern etter naturmangfoldloven. Kommunedelplanen må tilfredstille de naturfaglige kriteriene som Verneplanen for Tyrifjorden har innarbeidet, og må innarbeide vannforskriftens krav til forbedret vannkvalitet og overvåking av vannkvaliteten.

Planarbeidet skal løse konflikter og avklare arealbruk i området.

Planarbeidet skjer i regi av Hole og Ringerike kommuner, og Fylkesmannen i Buskerud ønsker en nær dialog med begge kommunene i planprosessen.

Tidligere behandlinger og vedtak

Hovedkomiteen for miljø- og arealforvaltning behandlet oppstart og avgrensning av områdereguleringen i møte 11.06.12, sak 80/12.

Formannskapet meldte i møte 26.06.12, sak 142/12, oppstart av planarbeidet og la forslag til planprogram ut på offentlig ettersyn.

Forslag til planprogram ble lagt ut til offentlig ettersyn i perioden 06.07.2012 –

10.09.2012. I samme periode ble forslaget sendt regionale myndigheter, kommunens

tjenesteområder m.fl. til uttalelse. Etter noe mer tid kom det inn totalt 6 uttalelser, som er utrykte vedlegg. Vurdering av de enkelte innkomne uttalelser, samt hvordan de eventuelt er innarbeidet i planprogrammet framgår av saken.

Beskrivelse av saken

Dagens situasjon

Verneplan for Tyrifjorden har vært på lokal høring og er nå inne til sentral behandling. I verneforslaget er deler av Steinsfjorden som biotopvernområde utsatt i påvente av kommunedelplanen. Fylkesmannen vil så vurdere om kommunedelplanen vil ivareta de naturkvalitetene som er dokumentert under arbeidet med verneplanen.

Det er også utarbeidet en forvaltningsplan med retningslinjer om forvaltning av de foreslåtte verneområdene.

Planer under arbeid i området

I tillegg til Verneplan for Tyrifjorden er den største plansaken i dette området nå kommunedelplan for E16 Skaret – Hønefoss. En omfattende plansak der Statens vegvesen er tiltakshaver. Jernbaneverket har ansvar for planlegging av fremtidig jernbanetrase for Ringeriksbanen i nærområdet til Steinsfjorden/Tyrifjorden.

Gjeldende planer

Planområdet er i dag underlagt kommuneplanbestemmelsene i arealdelene til Ringerike og Hole kommuner. I Ringerike gjelder Kommuneplan for Ringerike med arealdel og bestemmelser, vedtatt i 2007. Her er områdene som grenser til Steinsfjorden vist med arealformål landbruk-, natur og friluftsområde, med en 100-meters sone fra vassdraget med generelt forbud mot å iverksette bygge- og anleggstiltak. Kommuneplanen er nå til revisjon.

Plantype og avgrensning

Planen fremmes som en kommunedelplan i et samarbeid mellom de to kommunene. Plan- og bygningsloven definerer dette som interkommunalt samarbeid.

Detaljeringsgrad av planen samt krav om påfølgende reguleringer for hele eller deler av planområdet skal vurderes i det videre arbeidet.

Kommunedelplanen skal bestå av plankart med bestemmelser og en planbeskrivelse.

Planbeskrivelsen skal gi en særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensvurdering – av planens virkning for miljø og samfunn.

Endringer i planprogrammet etter offentlig ettersyn.

Hovedtemaene som skal utredes er stort sett de samme som ved varsel om oppstart, men det er gjort noen endringer ut fra anbefalinger i høringsuttalelsene. Noen konkrete presiseringer er også tilføyd i tråd med fylkesmannens anbefalinger.

Følgende tilføyes er gjort i planprogrammet:

- a. Til punkt 5.6, Vannforskriften (EU's vanndirektiv) føyes inn: Det innarbeides i kommunedelplanen at overvåkning av vannkvaliteten i planområdet følger vannforskriftens krav til overvåkning av innsjøens økologiske vannkvalitet.
- b. Til punkt 5.7 tilføyes et underpunkt 4: Ut fra behovet for å øke vannutskifting i Steinsfjorden fortsettes arbeidet med en utredning om et endret reguleringsregime for Tyrifjorden, som er igangsatt våren 2012 av regulantene og Tyrifjorden vannområde-administrasjon, for å bedre vannutskiftingen innenfor øyene i Kroksund og gjennom dette sikre en bedre vannkvalitet. (ref. uttrykt vedlegg Brev fra ordfører Kværum og rådmann Aannestad vedr. utvidet sommerregulering av Tyrifjorden, datert 25.04.2001).
- c. Til punkt 4.8.2: For å senke næringstilgangen til Steinsfjord-bassenget, utreder de samarbeidende kommuner muligheter for å unngå å bruke Steinsfjorden som resipient for algetilgjengelig fosfor i rensed avløpsvann fra boliger og hytter i Steinsfjordens nedbørfelt, samtidig som det sees på muligheter for ytterligere å senke fosfor-innholdet fra tilførselsbekkene i nedbørfeltet for at innsjøens vannkvalitet raskere vil tilfredsstillе vannforskriftens krav.
- d. Til punkt 8.1: Utvalget gis et utvidet mandat som innebærer å være styringsgruppe og utvides med en person fra politisk utvalg med ansvar for fritid i hver kommune i forbindelse med å være Styringsgruppe for kommunedelplanen, etter §9 i Plan- og bygningsloven.
- e. I møtet i Aksjon Steinsfjorden i juni ble det foreslått å leie inn ekstern ekspertise for å tilfredsstillе Fylkesmannen i Buskerud sitt krav om at kommunedelplanen må ivareta de naturkvalitetene som er dokumentert under arbeidet med Verneplanen for Tyrifjorden og knytte dette sammen med kommunedelplanens andre intensjoner. Det er i budsjett-behandlingen i Hole satt av en post til bruk av ekstern konsulent til planarbeid. Dette nyttes ut fra en helhetsvurdering av administrasjonen. Hole og Ringerike deler på utgiftene.
- f. Planavgrensning settes til høyeste regulerte vannstand (HRV), kote 63 m.o.h. og omfatter øyene i Steinsfjorden. Sørgrensne for kommunedelplanen er brua til Storøya. I prosessen med planen vil det bli aktuelt å tilpasse plangrensen til ulike hensynssoner som vil ha en varierende utstrekning innenfor 100-metersbeltet, bl.a. påvirket av NVE sin beregning av at "200-årsflom" i Tyrifjorden vil kunne nå vel 65 m.o.h. Avgrensningen av hensynssonene vil måtte avklares / fastsettes etter en konkret vurdering i strandsonen og i forhold til andre gjeldende planer.

Behandling i Hole kommune

Hole kommune vedtok planprogrammet i kommunestyre 18.02.2013, sak K-009/13.

Hole kommune har en annen vedtaksform enn rådmannens forslag i Ringerike kommune ved at også endringene etter offentlig ettersyn av planprogrammet tas med i vedtaket. Men konsekvensene er like.

Vedtaket i kommunestyret i Hole kommune var:

1. *Felles planprogram for Ringerike og Hole kommuner for "Kommunedelplan for Steinsfjorden og Kroksund" følges, med disse tilføyelser:*
 - a. *Til punkt 5.6, EU sitt vanndirektiv, føyes inn: Det innarbeides i kommunedelplanen at overvåkning av vannkvaliteten i planområdet følger Vannforskriftens krav til overvåkning av innsjøens økologiske vannkvalitet.*
 - b. *Til punkt 5.7 tilføyes et underpunkt 4: Ut fra behovet for å øke vannutskifting i Steinsfjorden fortsettes arbeidet med en utredning om et endret reguleringsregime for Tyrifjorden, som er igangsatt våren 2012 av regulantene og Tyrifjorden vannområde-administrasjon, for å bedre vannutskiftingen innenfor øyene i Kroksund og gjennom dette sikre en bedre vannkvalitet. (se vedlegg Brev fra rådmann Aannestad og begrunnelse i Saksopplysninger under)*
 - c. *Til punkt 4.8.2: For å senke næringstilgangen til Steinsfjord-bassenget, utreder de samarbeidende kommuner muligheter for å unngå å bruke Steinsfjorden som resipient for algetilgjengelig fosfor i rensed avløpsvann fra boliger og hytter i Steinsfjordens nedbørfelt, samtidig som det sees på muligheter for ytterligere å senke fosfor-innholdet fra tilførselsbekkene i nedbørfeltet for at innsjøens vannkvalitet raskere vil tilfredsstillende Vannforskriftens krav.*
 - d. *Til punkt 8.1: Utvalget gis et utvidet mandat som innebærer å være styringsgruppe og utvides med en person fra politisk utvalg med ansvar for fritid i hver kommune i forbindelse med å være Styringsgruppe for kommunedelplanen, etter §9 i Plan- og bygningsloven. I Hole kan det være aktuelt med en person fra HUM.*
 - e. *I møtet i Aksjon Steinsfjorden i juni ble det foreslått å leie inn ekstern ekspertise for å tilfredsstillende Fylkesmannen i Buskerud sitt krav om at kommunedelplanen må ivareta de naturkvalitetene som er dokumentert under arbeidet med Verneplanen for Tyrifjorden og knytte dette sammen med kommunedelplanens andre intensjoner. Det er i budsjett-behandlingen satt av en post til bruk av ekstern konsulent til planarbeid. Dette nyttes ut fra en helhetsvurdering av administrasjonen.*
 - f. *Momenter fra høringsuttalelser tas inn i planprogrammet. Vedlegget Oppsummering av høringsuttalelser systematiserer innspillene.*
 - g. *Planavgrensning settes til høyeste regulerte vannstand (HRV), kote 63 m.o.h. og omfatter øyene i Steinsfjorden, og grenser inn til verneområdet knyttet til Verneplanen for Tyrifjorden i Sælabonn, fra Vintergutten på Storøya mot Kroksund. Sørgrense for kommunedelplanen er brua til Storøya. I prosessen med planen vil det bli aktuelt å tilpasse plangrensen til ulike hensynssoner som vil ha en varierende utstrekning innenfor 100-metersbeltet, bl.a. påvirket av NVE sin beregning av at "200-årsflom" i Tyrifjorden vil kunne nå vel 65 m.op.h. Avgrensningen av hensynssonene vil måtte avklares / fastsettes etter en konkret*

vurdering i strandsonen og i forhold til andre gjeldende planer. Steinsvika holdes utenfor planen og vernes etter Naturmangfoldsloven.

Nye forhold

Etter saksframlegget juni 2012 har saken om vern av Tyrifjorden og Ramsar-området Nordre Tyrifjorden våtmarkssystem blitt behandlet hos Direktoratet for naturforvaltning (DN), og det er gjort en innstilling derfra med et betydelig større verneområde enn det som var Fylkesmannen i Buskerud sin innstilling i forslaget til Verneplan for Tyrifjorden. DN ønsker et vern også av Steinsfjorden og Kroksund etter naturmangfoldloven (Steinsfjorden biotopvernområde).

Fylkesmannen har etter at innstillingen fra DN kom, hatt møte med Miljøverndepartementet (MD) og lagt fram en beskrivelse av de gode prosessene de har hatt med lokale aktører i området og at de ser Plan og bygningsloven som et godt utgangspunkt for vern av naturkvalitetene i Steinsfjorden og Kroksund (bortsett fra Steinsvika som vernes etter naturmangfoldloven). De som deltok i møtet med MD ønsker ikke å forskuttere hvilken utgang dette får etter MD's behandling av Verneplan for Tyrifjorden. Det som kan påvirke prosessen i den retningen som Ringerike og Hole kommuner ønsker, vil kunne være å komme lengst mulig med planarbeidet.

Juridiske forhold

Generelt om krav til plan og utredningsprogrammet er redegjort for i forskrift om konsekvensutredninger, i § 8 beskrives innholdet i planprogram for overordnede planer.

Forslag til planprogram for overordnede planer skal avklare rammer og premisser og klargjøre formålet med planarbeidet. Planprogrammet skal være tilpasset omfanget av og nivået på planarbeidet og de problemstillinger planarbeidet er ment å omfatte. Programmet skal beskrive hvilke utbyggingsstrategier og alternativer som vil bli vurdert og antatte problemstillinger som vil bli belyst, herunder utredninger som anses nødvendige for å gi et godt beslutningsgrunnlag. Forslag til plan- eller utredningsprogram skal beskrive opplegg for informasjon og medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt.

Forslag til planprogram for planer og søknader for tiltak, skal inneholde kart som viser plan- eller tiltaksområdet og lokaliseringen av tiltaket innenfor dette.

Økonomiske forhold

Ringerike og Hole kommuner har begrenset med faglige og økonomiske ressurser til å utføre planarbeidet. Kommunene har derfor leid inn en prosjektleder i 20 % stilling. Hole har arbeidsgiveransvaret og holder kontorplass. Det er også Hole som har de største utfordringene i kommunedelplanarbeidet, men Ringerike skal selvfølgelig bidra. Prosjektmidler fra Ringerike tas over kommuneplankontoen.

Organisering og behov for informasjon og høringer

Styringsgruppe

Ringerike og Hole kommune har i mange år hatt et interkommunalt samarbeid om

Steinsfjorden gjennom "Aksjon Steinsfjorden".

Planprogrammet foreslår å utvide Aksjon Steinsfjorden sitt mandat til også å gjelde kommunedelplan for Steinsfjorden og Kroksund. Styringsgruppen foreslås utvidet med en person fra politisk utvalg med ansvar for fritid. Aksjon Steinsfjorden vil således fungere som en styringsgruppe til prosessen.

Arbeidsgruppe

Arbeidsgruppa skal utarbeide selve planen og bør bestå av representanter fra administrasjonen i Ringerike og Hole kommuner.

Innleid prosjektleder vil dessuten jobbe tett opp mot arbeidsgruppa.

Arbeidsgruppa bør også ha nær kontakt mot fylkesmannen, lag- og foreninger, grunneiere og andre interessegrupper.

Informasjon

Det er mange interessenter og parter i et slikt planarbeid og det foreslås å opprette en referansegruppe for å ivareta kontakt og informasjon.

I forslag til planprogram står det at det skal lages adresselister over aktuelle deltakere i planprosessen som representerer de ulike interesseområdene planen skal inneholde.

Prosjektleder og arbeidsgruppa bør ha jevnlig kontakt med disse.

Det bør holdes folkemøter undervegs i prosessen.

Hele planprosessen skal foregå etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven, der høring og offentlig ettersyn er nedfelt som prinsipper.

Planprogrammet angir hvordan kravet om informasjon og medvirkning i planprosessen skal ivaretas i kap. 9.

Alternative løsninger

Alternativ planstrategi er, slik DN har foreslått, å verne deler av Steinsfjorden som biotopvernområde.

Prinsipielle avklaringer

En vekting mellom de ulike interessene knyttet til bruk og vern av Steinsfjorden bør gjøres i planarbeidet. Interessekonflikter skal belyses, og det kan være behov for prinsipielle

avklaringer. I forhold til prinsipielle holdninger for tiltak som foreslås, må det bl.a. sees på den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

Rådmannens vurdering

Innkomne merknader

Rådmannen har gjort et sammendrag og delvis innarbeidet momenter fra de innkomne høringsuttalelsene.

Vurdering av planprogrammet

Planprogrammet er utviklet i tråd med forskrift om konsekvensutredning. Programmet klargjør formålet med planarbeidet. Utredningstemaer som anses nødvendige for å gi et godt beslutningsgrunnlag er beskrevet og opplegg for informasjon og medvirkning er medtatt.

Framdriftsplanen er kanskje noe optimistisk oppsatt, med tanke på kompliserte plantemaer som skal utredes, men arbeidene er i gang. Framdriftsplanen bør gjennomgås og oppdateres.

Utviklingsbehov og – muligheter

Hole kommune har høy vekst og behov for å planlegge for både utvikling og vern i områdene nær til Steinsfjorden.

Steinsfjorden er også en del av Ringerike kommune, men interessekonfliktene er ikke her av samme dimensjoner. Men begge kommuner har del i Steinsfjorden og behovet for å se på utviklingsmulighetene for hele fjorden gjør at planarbeidene må sees på i fellesskap.

Lokalsamfunnets utvikling og næringsinteresser vil også kunne bli temaer som må vektes opp mot vern. Det ligger mange muligheter gjennom kommunedelplanen for at kommunene

kan få et bedre redskap til å styre utviklingen i og rundt Steinsfjorden.

Bruk og vern av ressurser

Steinsfjorden er viktig i rekreasjonssammenheng og svært mye brukt spesielt sommerstid.

Her er flere øyer som aktivt brukes på sommeren og det er smulere farvann enn ute i Tyrifjorden. Det er også registrert store våtmarksverdier i Steinsfjorden. De største naturverdiene er knyttet til Kroksund, Vik og Steinsvika, alle innenfor Hole kommunes grenser. Flere holmer er også viktige områder for hekking.

Kommunedelplanen bør derfor gjøre en vekting mellom de ulike interessene. Naturvern skal forenes med tilrettelegging for bruk, og for å kunne sikre begge interessene bør tilretteleggingen legges til områder der det skaper minst konflikt med naturverdiene.

Samhandlingsmuligheter innenfor bruk og vern av naturressursene er en av utfordringene som planprosessen må avklare.

Utredningstemaer og metoder beskrevet i plan – og utredningsprogrammet legger et godt grunnlag for å kunne oppfylle de miljørettslige prinsippene §§ 8 – 12 i naturmangfoldloven.

Plantype og avgrensning

Forslag til planprogram omtaler behov for en særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensvurdering – av planens virkning for miljø og samfunn, slik det kreves i plan- og bygningsloven

Forholdet til kommuneplanen

Endelig vedtatt kommunedelplan for Steinsfjorden vil inngå som deler av kommuneplanens arealdel.

Det at begge kommuner har del i Steinsfjorden har gjort at det opp igjennom alle tider har vært samarbeidet om forvaltning av fjorden, og dette samarbeidet bør fortsette, bl.a. i form av en felles kommunedelplan, men med Hole i «førersetet» i dette planarbeidet. Hver kommune må vedta sin respektive del av kommunedelplan for Steinsfjorden.

Med de justeringer som nå er foretatt i planprogrammet mener rådmannen at forslaget er tilstrekkelig gjennomarbeidet og oppfyller kravene i forskrift om konsekvensutredninger § 9. Rådmannen anser at programmet nå kan fastsettes og danne grunnlag for det videre planarbeidet.

Saksdokumenter

Trykte vedlegg:

1. Planprogram, datert januar 2013, for «Kommunedelplan for Steinsfjorden og Kroksund».
2. Oppsummering av uttalelser.

Utrykte vedlegg:

3. Brev fra ordfører Kværum og rådmann Aannestad vedr. utvidet sommerregulering av Tyrifjorden, datert 25.04.2001.
4. Brev med varsel om oppstart og høring av planprogram, datert 06.07.2012
5. Saksframlegg, oppstart og høring av planprogrammet, datert 15.05.2012
6. Saksprotokoll, HMA 11.06.12, sak 80/12
7. Saksprotokoll, formannskapetets møte 26.06.12, sak 142/12.
8. Brev fra Fylkesmannen i Buskerud datert 26.09.2012
9. Brev fra Statens Vegvesen datert møte 26.09.12.
10. Brev fra Jernbaneverket datert 28.08.2012
11. Brev fra Norsk Ornitologisk Forening, Hole og Ringerike lokallag v/Viggo Ree datert 10.09.2012
12. E-post fra NVE sendt 08.10.2012
13. Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne i Hole kommune.

Ved behov for utrykte vedlegg, kontakt saksbehandler

Ringerike kommune, 25.03.2013

Wenche Grinderud
Rådmann

Enhetsleder: Gunnar Hallsteinsen
Saksbehandler: Grethe Tollefsen